

- актуальные направле-ния развития : материалы междунар. науч.-практ. конф. (22 сент, 2005 г., Минск) : в 2 ч. – Ч. 2 / М-во образования Респ. Беларусь, ГУО “Акад. Последиплом. Образования”, отв. ред. Н. Н. Кашель. – Мн. : АПО, 2005. – С. 14-18].
4. Мисечко О. Є. Інтерактивні технології як засіб демократизації навчального процесу у ВНЗ. / О. Є. Мисечко // Організація навчально-виховного процесу у ВНЗ України. – Випуск 9. – 2009. – С. 34-38.
 5. Побірченко Н., Коберник Г. Інтерактивне навчання в системі нових освітніх технологій / Н. Побірченко, Г. Коберник // Початкова школа. – 2004. – № 10. – С. 8-10.
 6. Полат Е. С. Метод проектів на уроках іноземного мови / Е. С. Полат // Іноземні мови в школі. – 2000. – № 2. – С. 3-10.
 7. Пометун О. І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання : наук.-метод. посібн. / О. І. Пометун, Л. В. Пироженко. – К. : А.С.К., 2006. – 192 с.

МОРУГА Е. А., ИЛЬИНА О. Н., АМЕРИДЗЕ О. С. Внедрение интерактивных методов обучения при введении нового лексического материала на иностранном языке в высшей школе.

Современный курс Украины на евроинтеграцию обуславливает новые требования к процессу обучения в высшей школе, что обуславливает необходимость внедрения украинскими преподавателями интерактивных методов обучения. Авторы провели анализ основных интерактивных методов обучения, которые можно использовать при преподавании иностранных языков в неязыковом вузе на примере обучения лексическому материалу. В статье проанализированы основные требования к внедрению методов, преимущества и недостатки интерактивного обучения.

Ключевые слова: *интерактивное обучение, профессиональная ориентация, лексика, кейс-метод, метод проектов.*

MORUGHA K. O., ILYINA O. M., AMERIDZE O. S. Introduction of interactive educative methods at teaching new foreign lexical material in high school institutions.

The modern direction of Ukraine towards European integration stipulates for the new requirements to educative process, which explains for the necessity of interactive educative methods introduction by Ukrainian high school teachers. The authors analyze key interactive methods which may be used at teaching foreign language in nonlinguistic institutions (on the example of teaching new lexical material). The article analyzes main requirements to introduction of the methods, advantages and disadvantages of interactive education.

Keywords: *interactive education, professional language, lexicss, case – method, project method.*

Мосьпан Н. В.

ТЕХНОЛОГІЯ ГРУПОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті автором розглянуто поняття “групова навчальна діяльність” як альтернативу традиційним формам навчання. Визначено мету, завдання, форми та переваги роботи у групі.

Ключові слова: *групова навчальна діяльність, учні, вчитель, ефективність уроку.*

Сучасні технології навчання зорієнтовані на особистість школяра, створення умов для його самовираження і саморозвитку. А прагнення

постійно оптимізувати навчальний процес з урахуванням особливостей постіндустріального (інформаційного) суспільства зумовлює потребу в нових технологіях навчання. Реалізація цього прагнення збагатила педагогічну теорію і практику навчання такими технологіями, як особистісно орієнтована, групової навчальної діяльності школярів, розвивального навчання, формування творчої особистості, навчання як дослідження, модульно-рейтингового навчання та ін.

Типи нової технології навчання:

1. Особистісно орієнтована технологія навчання.
2. Технологія групової навчальної діяльності школярів.
3. Технологія розвивального навчання
4. Технологія формування творчої особистості
5. Технологія навчання як дослідження.
6. Нові інформаційні технології (НІТ) навчання.
7. Модульно-рейтингове навчання.

Технологія групової діяльності. Групова форма навчальної діяльності – виникла як альтернативна традиційним формам навчання. В її основу покладено ідеї Ж.-Ж. Руссо, Й. Песталоцці, Дж. Дьюї про вільний розвиток дитини. І. Г. Песталоцці стверджував, що вмиле поєднання індивідуальної і групової навчальної діяльності допомагає успішному навчанню дітей, а їх активність і самодіяльність підвищує ефективність уроку.

Групова навчальна діяльність – це форма організації навчання в малих групах учнів об'єднаних загальною навчальною метою у опосередкованому керівництві вчителем і в співпраці з учнями.

Мета технології групової діяльності – розвиток дитини як суб'єкта навчальної діяльності.

Завдання:

- навчити школярів співпраці у виконанні групових завдань;
- стимулювати моральні переживання взаємного навчання, зацікавленості в успіхові товариша;
- формувати комунікативні вміння молодших школярів;
- формувати рефлексивні компоненти навчальної діяльності: цілеспрямованість, планування, контроль, оцінку;
- поєднувати фронтальну, індивідуальну та групову форми навчальної діяльності, що дає змогу вдало компенсувати недоліки фронтальної та індивідуальної діяльності.

Учитель у груповій навчальній діяльності керує роботою кожного учня опосередковано, через завдання, які він пропонує групі та які регулюють діяльність учнів. Стосунки між учителем і учнями набувають характеру співпраці, тому що педагог безпосередньо втручається в роботу груп тільки

тоді, коли в групі виникають запитання і вони самі звертаються по допомогу до вчителя.

Групова навчальна діяльність, на відміну від фронтальної та індивідуальної, не ізолює учнів один від одного, а навпаки, дає змогу реалізувати природне прагнення до спілкування, взаємодопомоги та співпраці. У цьому випадку, учням набагато простіше звертатись за поясненням до ровесників, ніж до вчителя.

Така навчальна діяльність сприяє активізації і результативності навчання школярів, вихованню гуманних стосунків між ними, самостійності, умінню доводити і відстоювати свою думку, а також прислухатися до думки товаришів, культурі ведення діалогу, відповідальності за результати своєї праці.

У груповій навчальній діяльності формується колективізм, моральні, гуманні якості особистості. Важливу роль у формуванні цих якостей відіграють особливості організації групової роботи; розподіл функцій і обов'язків між учасниками діяльності, обмін думками, взаємна вимогливість і допомога, взаємоконтроль і взаємооцінка.

Групова навчальна діяльність виконує й організаційну функцію. Полягає вона в тому, що учні вчаться розподіляти обов'язки, вчаться спілкуватися один з одним, розв'язують конфлікти, що виникають у спільній діяльності. У груповій роботі дитина бере на себе функції вчителя і виконує дорослі види діяльності.

Досліджуючи досвід вчителів початкових класів України, вчені виявили, що групова форма роботи на уроках у початкових класах буде ефективною, якщо дотримуватись таких вимог:

- методично обґрунтовано обирати той чи інший вид групової навчальної діяльності на конкретному уроці, що визначається метою уроку, особливостями матеріалу, який вивчається;
- правильно формувати групи;
- ретельно продумати структуру уроку з використанням групових форм навчальної діяльності;
- регулювати міру вчительської допомоги групам у процесі їх роботи;
- вчити молодших школярів співпраці під час виконання групових завдань.

Групова діяльність як вид навчальної діяльності учнів багатофункціональна:

мотиваційна	навчальна	розвивальна
організаційна	функції	виховна

Дослідження свідчать, що групову навчальну діяльність можна застосовувати на всіх етапах процесу навчання.

Застосовувати тільки групову навчальну діяльність, відкидаючи фронтальну та індивідуальну було б великою помилкою, їх необхідно оптимально поєднувати.

У початковій школі найбільш раціонально організовувати навчальні групи із 4-5 осіб (див. таблиця).

Таблиця

Форми групової навчальної діяльності на різних етапах уроку

<i>Етап уроку</i>	<i>Форма діяльності</i>
Перевірка домашнього завдання	Парна Ланкова
Вивчення нового	Диференційовано – групова
Закріплення і вдосконалення вивченого	Ланкова Парна Диференційовано – групова Індивідуально групова
Повторення і застосування знань	Парна Ланкова Кооперативно-групова

Парна форма навчальної роботи – два учні виконують деяку частину роботи разом.

Ланкова форма – організація навчальної діяльності щодо постійних малих учнівських груп, керованих лідерами. Учні працюють над єдиним завданням.

Диференційовано-групова робота – передбачає організацію роботи учнівських груп з різними навчальними можливостями. Завдання диференціюються за рівнем складності.

Кооперативно-групова форма роботи передбачає виконання частини загального, рівноцінного за ступенем складності класного завдання

Групове навчання в початковій школі – це відповідна організація навчально-мовленнєвої діяльності молодших школярів, що відбувається з урахуванням індивідуальних особливостей дітей через доцільні способи керівництва навчально-виховним процесом.

У ході формування груп можливі такі варіанти:

– *до першої групи*: учні з низькою працездатністю із низьким рівнем розвитку реальних навчальних можливостей; середньою працездатністю і низьким рівнем розвитку реальних навчальних можливостей дитини; високою працездатністю і низьким рівнем розвитку реальних навчальних

можливостей дитини (з цією групою працює, як правило, вчитель);

– до другої групи: учні з низькою працездатністю і середнім рівнем розвитку реальних навчальних можливостей дитини; середньою працездатністю і середнім рівнем розвитку реальних навчальних можливостей дитини; низькою працездатністю і високим рівнем розвитку реальних навчальних можливостей дитини;

– до третьої групи: учні із середньою працездатністю і високим рівнем розвитку реальних навчальних можливостей; високою працездатністю і середнім рівнем розвитку реальних навчальних можливостей; високою працездатністю і високим рівнем розвитку реальних навчальних можливостей дитини (група виконує здебільшого творчі завдання).

Під час формування груп рекомендуємо враховувати і такий чинник, як навичку читання учнів.

Високий рівень сформованості навички читання – це коли:

2 клас. Учень читає правильно цілими словами, з дотриманням відповідного темпу. Виявляє вміння користуватись інтонаційними засобами виразності. Самостійно, у логічній послідовності переказує невеликий за обсягом текст, знаходить у ньому речення, що підтверджують усні висловлювання. Розуміє основну думку твору (іноді з допомогою вчителя).

3 клас. Учень читає правильно, свідомо, у відповідному темпі. Вміє самостійно добирати мовленнєві інтонаційні засоби виразності відповідно до змісту твору.

4 клас. Навичка читання вголос з урахуванням усіх її характеристик сформована на високому рівні. Мають місце поодинокі орфоепічні помилки. Під час читання учень, крім мовних, використовує позамовні засоби виразності. Самостійно усвідомлює основний смисл твору.

Середній рівень сформованості навички читання – це коли:

2 клас. Учень читає словами, окремі слова – складами. Припускається 1-2 помилок Темп читання відповідає нормативному. Усвідомлює предметний зміст твору з незначною допомогою вчителя, основну думку – під керівництвом педагога. Допускає неточності у словесному вираженні свого ставлення до подій, вчинків персонажів.

3 клас. Рівень свідомості, темпу читання є достатнім. Припускається кількох орфоепічних помилок. Іноді не може пояснити значення окремих слів у тексті. Готуючись до виразного читання, потребує незначної допомоги педагога. На достатньому рівні розуміє зміст і основну думку тексту.

4 клас. Читання учня є продуктивним, свідомим, у відповідному темпі. Учень припускається 1-2 орфоепічних помилок. Загалом правильно визначає загальний емоційний настрій твору, але не завжди правильно інтонує в тексті потрібні слова. Учень демонструє належний рівень розуміння змісту, у визначенні основного смислу твору користується незначною

допомогою педагога.

Низький рівень сформованості навички читання – це коли:

2 клас. Учень читає відривними складами, окремі слова — плавно складами. Припускається 3-5 мовленнєвих помилок, не розуміє значення багатьох слів. Темп читання на 10 і більше слів нижчий від нормативного. Частково усвідомлює фактичний зміст прочитаного (прослуханого) твору. На запитання вчителя відповідає “так” чи “ні”.

3 клас. Спосіб читання учня – словами і складами. Часто припускається помилок у вимові і наголошуванні слів. Темп читання нижчий від нормативного на 5-7 слів. За допомогою вчителя розуміє фактичний зміст тексту, не усвідомлює його основної думки.

4 клас. Учень читає словами з тривалими паузами. Припускається 3-4 помилок на заміну, перестановку складів, у наголошуванні слів. Темп читання нижчий від нормативного. У виборі інтонаційних засобів виразності користується допомогою вчителя. Фактичний зміст твору усвідомлює з незначною допомогою вчителя. Частково розуміє основну думку твору.

Перевага групової роботи:

- за той самий проміжок часу обсяг виконаної роботи набагато більший;
- висока результативність у засвоєнні знань і формуванні вмінь;
- формується в учнів вміння співпрацювати;
- формуються мотиви навчання, розвиваються гуманні стосунки між дітьми;
- розвивається навчальна діяльність (планування рефлексія, самоконтроль, взаємоконтроль).

Групова форма роботи компенсує всі недоліки фронтальної та індивідуальної роботи.

Слід пам'ятати і про недоліки інтерактивних методик, а можуть вони бути такими:

- не можна підміняти груповою діяльністю інші форми (індивідуальну, фронтальну) навчання, а також абсолютизувати її. Реальний навчальний процес має поєднувати різні форми навчальної діяльності;
- як і кожна форма роботи під час навчального заняття, групова форма недосконала, не є самоціллю у педагогічному процесі.

З цією метою вчитель ставить низку запитань до класу:

- Що допомогло групі виконати завдання?
- Хто відчував дискомфорт і чому?
- Чи завжди має рацію керівник групи?
- Що відчуває той, кому не дають висловитись?
- Що допомагає і заважає спільній роботі?
- Якою має бути допомога вчителя?
- Чого набуваєш у спільній роботі?

У результаті вчитель може почути різні думки:

- на таких уроках підвищується настрій;
- добре, що правильно спрямовує роботу групи вчитель;
- немає монотонного уроку, коли учень лише слухає;
- ми вчимося висловлювати свої думки...

Підіб'ємо підсумки. Чи потрібне інтерактивне навчання в сучасній початковій школі? Чи здатна така форма вирішити психолого-педагогічне завдання

Висновки. Інтерактивне навчання – це спеціальна форма організації пізнавальної діяльності, яка має конкретну, передбачувану мету – створити комфортні умови, за яких кожен учень відчуває свою успішність, інтелектуальну спроможність.

Найголовніше – інтеграція змісту і організаційних форм допомагає дітям сприймати важливі поняття, явища цілісно й водночас різнобічно.

МОСЬПАН Н. В. Технология групповой деятельности.

В статье автор рассматривает понятие “групповая учебная деятельность” как альтернативу традиционным формам обучения. Определены цель, задания, формы и преимущества работы в группе.

Ключевые слова: групповая учебная деятельность, ученики, учитель, эффективность урока.

MOS'PAN N. V. Technology of group activity.

In the article an author is consider a concept “group educational activity” as an alternative to the traditional forms of studies. Sweep certainly, task, forms and advantages of work in a group.

Keywords: group educational activity, students, teacher, efficiency of lesson.

Мукан Н. В., Барабаш О. В.
Національний університет “Львівська політехніка”

ІСТОРИЧНА РЕТРОСПЕКТИВА РОЗВИТКУ ОСВІТИ ВПРОДОВЖ УСЬОГО ЖИТТЯ ТА ОСВІТИ ДОРΟΣЛИХ У КАНАДІ (XIX – ПЕРША ПОЛОВИНА XX СТОЛІТТЯ)

У статті вивчається історична ретроспектива розвитку освіти впродовж усього життя та освіти дорослих у XIX – першій половині XX століття. Автор аналізує науково-педагогічну літературу, яка висвітлює цю проблему, законодавство Канади щодо розвитку освіти впродовж усього життя та освіти дорослих, а також характеризує періодизацію їхнього розвитку у попередні століття.

Ключові слова: освіта впродовж усього життя, освіта дорослих, Канада, періодизація розвитку освіти впродовж усього життя та освіти дорослих.

На початку XXI століття освіті приділяється значна увага, про що свідчать численні дослідження у цій галузі, широке обговорення її